

1. Testování je součástí harm reduction iniciativy

Testování není jediným nástrojem ke snížení negativních důsledků užívání drog. Spolu například s poradenstvím, vzděláváním nebo první pomocí tvoří tzv. harm reduction, která je jednou z hlavních současných světových strategií pro zmírnění újmy způsobené drogami - například na programu Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA).

2. Systém včasného varování

Jedním z klíčových přínosů testování drog je možnost odhalit vysoce nebezpečné substance mezi uživateli ještě před tím, než jsou způsobeny první škody. Systém včasného varování napojený na testovací stanice by umožnil před nebezpečnou drogou varovat všechny návštěvníky akce a/nebo širokou veřejnost.

3. Nebezpečné příměsi

I když ilegálně prodávaná droga skutečně obsahuje látku, za kterou je vydávána, nemusí to být její jediná složka. Nejčastější příměsi bývají neúčinné látky podobného vzhledu a konzistence nebo levnější látky s podobným účinkem. Od seškrábané omítky až po smrtící fentanyl - nežádoucí příměsi mohou mít devastující účinky. A protože ve většině případů nejsou zjistitelné ani běžně dostupnými test-kity, je odborná analýza jediným spolehlivým způsobem, jak skryté příměsi odhalit.

4. Kontrola kvality je neodmyslitelnou součástí jakéhokoliv trhu - až na ten černý

Například farmaceutické firmy jsou vázány natolik přísnými pravidly v procesu výroby a uvádění látky na trh, že takový proces zpravidla trvá neuvěřitelně dlouho a stojí nepředstavitelné částky. K tak rozsáhlé kontrole nad léčivými přípravky jsou využívány ty nejpokročilejší testovací metody, směřující k zajištění co nejpříznivějšího poměru rizika a prospěšnosti léči. Po uvedení látky na trh se pak nadále pečlivě monitorují nežádoucí účinky a veškeré informace jsou k dispozici v rámci příbalového letáku, databáze ústavu pro kontrolu léčiv a výsledků studií. (Lékaři a pacienti mají tedy obrovskou výhodu a možnost chovat se zodpovědně). Oproti tomu látky na černém trhu nepodléhají žádné kontrole, což má naprosto zásadní vliv na míru škodlivých účinků s nimi spojených. Kontrolní mechanismy jako je testování drog pomáhá eliminovat škodlivé látky na černém trhu, což je v zájmu Harm reduction a Public health. Stejně tomu je i u trhu s léčivý.

5. Vytvoření veřejné databáze výsledků testů

Pokud se anonymní výsledky testů použijí k vytvoření veřejné online databáze (jako např. ecstasydata.org), může se dosah testování rozšířit mnohem dále než jen na ty, kteří vzorky předložili. Tato databáze pak může být mimo jiné i zdrojem cenných informací ohledně stavu drogové situace na konkrétním území. Tyto informace pak mohou sloužit jak vědcům ve výzkumu

fenoménu užívání drog, tak autoritám k navržení efektivních strategií v exekutivě či legislativě.

6. Šíření důležitých informací o účincích drog

Forma testování "on-site" (na akcích a festivalech) umožňuje s testováním spojit i další preventivní prvky, zejména poradenství a vzdělávání. Kvůli současné stigmatizaci užívání drog je osobní poradenství velmi účinnou formou šíření objektivních a důležitých informací o účincích drog. Navíc je dosah těchto informací rozšířen skrze peer-to-peer efekt (sdílení informací s přáteli a známými).

7. Možnost pomoci vysoce rizikovým uživatelům

Testování může poskytnout motivaci pro první kontakt s podpůrnou službou a účast v poradenském procesu i těm, kteří by se do kontaktu s adiktologickou službou nedostali vůbec, nebo až velmi pozdě. Třeba proto, že mají strach z kriminálního postihu, nebo jen z toho, že budou odsouzeni. Mezi takovými jsou jak rekreační uživatelé, tak i ti nejrizikovější uživatelé s pokročilou závislostí.

8. Redukce nedůvěryhodných zdrojů

Je běžné, že dealéři nemají mnoho morálních zábran při prodeji drog. Do karet jim hraje fakt, že většina kupujících se při hodnocení složení drogy spoléhá jen na svůj subjektivní pocit - a to často až po požití. Dealer si dvakrát rozmyslí než prodá nečistou nebo falešnou drogu na akci, kde je možné si složení otestovat.

9. Vývoj a zdokonalení testovacích metodik

Analýza neznámých látek není jednoduchou záležitostí. Zejména identifikace nových psychoaktivních látek (NPS) v nízkých koncentracích a ve složitých směsích může být velmi komplikovaným procesem, vyžadujícím hned několik analytických metod. Jakmile však danou látku známe a máme její standard, její identifikace se stane mnohem jednodušší. Provoz testovacích programů může přispět k rozšiřování knihoven standardů a tím ke zvýšení dostupnosti analýz jejich zrychlením a snížením ceny.

10. Není co ztratit

Výsledky evaluačních studií, zavedených programů v různých zemích světa nevykazují nárůst počtu uživatelů drog, ani nárůst intenzity užívání u stávajících uživatelů. Spíše naopak referují o zmírnění intenzity a frekvence u některých klientů o nárůstu informovanosti ohledně rizik a včasnější řešení negativních důsledků spojených s užíváním. Nic méně každá nově zavedená metoda, či služba, vyžaduje věrohodnou evaluaci ve vztahu ke konkrétnímu prostředí, aby bylo možné zjistit jeho efektivitu a negativní dopady. Jinými slovy, je třeba testování oficiálně vyzkoušet ve statisticky významném rozsahu, než budeme schopni spolehlivě rozhodnout, zda je v konkrétní lokalitě prospěšné či nikoliv.

Autor: Jáchym Fíbr <jachym.fibir@czeps.org>